

Підприємництво і бізнес-культура

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

ННІ лісового і садово-паркового господарства

<i>Лектор</i>	Домашовець Галина Степанівна, к. с.-г. н., доцентка
<i>Семестр</i>	6/3
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Екзамен
<i>Аудиторні години</i>	45 (30 год лекцій, 15 год практичних занять)

Загальний опис дисципліни

Підприємництво є одним із ключових рушіїв економічного розвитку суспільства, що забезпечує створення нових робочих місць, інноваційне оновлення виробництва та формування конкурентного середовища. В умовах трансформації економіки України, євроінтеграційних процесів та необхідності відновлення і модернізації вітчизняного лісопромислового комплексу підприємницька ініціатива у деревообробній та меблевій галузі набуває особливого стратегічного значення. Водночас успішна підприємницька діяльність неможлива без глибокого розуміння механізмів функціонування ринкового середовища, правових засад ведення бізнесу та усвідомленого дотримання етичних норм і стандартів ділової культури, що є невід'ємними складовими сучасного цивілізованого підприємництва. Саме на формування цих компетентностей і спрямована навчальна дисципліна «Підприємництво і бізнес-культура».

Цей курс починається з найголовнішого запитання – що таке підприємництво і чи кожен може бути підприємцем? Ви дізнаєтесь, які якості, навички та установки відрізняють успішного підприємця від найманого працівника, зрозумієте природу підприємницького мислення і навчитесь бачити можливості там, де інші бачать лише проблеми. При проходженні курсу розглядатимуться різні види підприємницької діяльності – від малого сімейного виробництва меблів до середнього деревообробного підприємства – і розуміння, як кожен із них функціонує в українських реаліях сьогодення, в умовах воєнного часу, відновлення економіки та євроінтеграції.

Значна частина курсу присвячена практичним крокам створення підприємства. Ви пройдете цей шлях від ідеї до реєстрації – навчитесь обирати організаційно-правову форму бізнесу, розберетеся в процедурах реєстрації та дозвільній системі, дізнаєтесь, які податкові режими є найвигіднішими для початківця і як уникнути типових помилок на старті. Ми також поговоримо про фінансове забезпечення бізнесу – де шукати стартовий капітал, як працювати з банківськими кредитами, грантами та програмами підтримки підприємництва, зокрема тими, що орієнтовані на відновлення лісопромислового комплексу України.

Окремий і дуже важливий блок курсу – дослідження ринкового середовища та конкуренції. Перш ніж відкрити власну справу, потрібно зрозуміти – а чи є місце на ринку для вашого продукту? Хто ваші конкуренти і в чому їхні слабкі сторони? Чого хочуть споживачі і як змінюється попит? Ви навчитесь проводити такий аналіз самостійно – використовуючи доступні інструменти та реальні дані ринку деревообробної та меблевої продукції. Не менш важливою є тема бізнес-культури – і саме вона робить цей курс унікальним. Бізнес-культура – це не абстрактна філософія, а щоденна практика – як спілкуватися з партнерами і клієнтами, як вести переговори, як поводитися у конфліктних ситуаціях, що є етично прийнятним у бізнесі, а що – ні. Ви дізнаєтесь, чим відрізняється ділова культура в Україні від культури бізнесу в країнах ЄС, і чому це важливо знати тим, хто планує працювати з іноземними партнерами. Ми відверто поговоримо про актуальні етичні проблеми бізнесу – корупцію, тіньову економіку, недобросовісну конкуренцію – і про те, як будувати чесний і стійкий бізнес у непростих умовах.

Цей курс – не лише про те, як відкрити деревообробне підприємство. Він про те, як мислити і діяти як підприємець. Навіть якщо ви ніколи не відкриєте власну справу, розуміння того, як функціонує бізнес зсередини, зробить вас ціннішим фахівцем, кращим співробітником і більш свідомою людиною в економічному просторі.

Теми лекцій:

Модуль 1. Основи підприємництва. Ринкове середовище та конкуренція.

Тема 1. Підприємництво як економічне та соціальне явище: сутність, функції та підприємницьке мислення (*природа підприємництва, підприємець чи найманий працівник, підприємницькі компетентності, типи підприємців*) (2 год.).

Тема 2. Середовище підприємницької діяльності в Україні: можливості та виклики для деревообробного і меблевого бізнесу (*макро- та мікросередовище, вплив воєнного стану, програми підтримки бізнесу, євроінтеграційні можливості для галузі*) (2 год.).

Тема 3. Організаційно-правові форми підприємництва та порядок створення підприємства (*ФОП, ТОВ, АТ – порівняння, переваги та ризики, процедура реєстрації, дозвільна система, система оподаткування*) (4 год.).

Тема 4. Аналіз ринкового середовища та конкурентного оточення деревообробного і меблевого підприємства (*PEST-аналіз, модель Портера, SWOT-аналіз, методи збору та аналізу ринкової інформації*) (4 год.).

Тема 5. Споживча поведінка та сегментація ринку деревообробної і меблевої продукції (*типи споживачів, фактори вибору, сегментація ринку, портрет цільового споживача, тренди споживання*) (2 год.).

Тема 6. Конкурентні стратегії підприємства та позиціонування продукції на ринку (*базові конкурентні стратегії за Портером, диференціація, цінове лідерство, ніша, приклади з меблевої та деревообробної галузі*) (4 год.).

Модуль 2. Створення та фінансове забезпечення бізнесу. Бізнес-культура та етика підприємництва.

Тема 7. Бізнес-ідея, бізнес-модель та бізнес-план деревообробного або меблевого підприємства (*генерація ідей, бізнес-моделі за шаблоном Остервальдера (Business Model Canvas), структура та логіка бізнес-плану*) (4 год.).

Тема 8. Фінансове забезпечення підприємництва: власний капітал, кредитування, гранти та державна підтримка (*джерела фінансування стартапу, програми Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), ЄІБ, грантові програми для відновлення лісопромислового комплексу*) (4 год.).

Тема 9. Бізнес-культура підприємства: цінності, норми, ділова комунікація та переговори (*поняття корпоративної культури, ділова етика, культура переговорів, ділове листування та комунікація з партнерами, відмінності ділової культури України та ЄС*) (4 год.).

Тема 10. Етичні проблеми сучасного бізнесу та соціальна відповідальність підприємства (*корупція, тіньова економіка, недобросовісна конкуренція, ESG-принципи, корпоративна соціальна відповідальність у деревообробній галузі*) (2 год.).

Теми практичних занять:

1. Практичне заняття 1. Вибір організаційно-правової форми та моделювання процедури реєстрації підприємства (студенти обирають форму бізнесу для конкретної ситуації, заповнюють умовні реєстраційні документи, порівнюють системи оподаткування) (3 год.).

Практичне заняття 2. Аналіз ринкового середовища: SWOT та PEST-аналіз для деревообробного або меблевого підприємства (*командна робота – студенти отримують умовний кейс і проводять повний аналіз середовища з презентацією висновків*) (3 год.).

Практичне заняття 3. Розроблення бізнес-моделі підприємства за шаблоном Остервальдера (кожна команда студентів розробляє власну бізнес-модель для стартапу у деревообробній або меблевій галузі) (4 год.).

Практичне заняття 4. Пошук та оцінка джерел фінансування: аналіз реальних грантових і кредитних програм для малого бізнесу в галузі (студенти досліджують актуальні програми підтримки – «5-7-9%», USAID, EU4Business – і обирають оптимальний варіант для свого кейсу) (2 год.).

Практичне заняття 5. Ділові переговори: симуляція переговорного процесу між підприємством та потенційним партнером або інвестором (рольова гра – одна команда представляє підприємство, інша – інвестора або покупця; розбір типових помилок) (2 год.).

Практичне заняття 6. Презентація та захист бізнес-проекту деревообробного або меблевого підприємства (фінальне заняття – кожна команда представляє свій бізнес-проект у форматі пітчу (презентації) перед «інвесторами» – викладачем та однокурсниками) (2 год.).